

Hemşirelik Öğrencilerinin Sürdürülebilir Kalkınma Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi: Erzincan İli Örneği

Ebru BOZCU¹, Handan AYDIN KAHRAMAN^{1*}, Emrah KAHRAMAN²

¹Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Erzincan

²Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Kemah Meslek Yüksekokulu, Erzincan

*Sorumlu yazar (Corresponding author): haydin@erzincan.edu.tr

Geliş Tarihi (Received): 26.11.2023

Kabul Tarihi (Accepted): 30.12.2023

Özet

Bu çalışma hemşirelik öğrencilerinin sürdürülebilir kalkınma farkındalık düzeylerini belirlemek ve bazı değişkenler açısından incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın bulguları Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nin hemşirelik bölümünde öğrenim gören hemşirelik öğrencilerinin Sürdürülebilir Kalkınma Farkındalık Ölçeği uygulanarak elde edilmiştir. Ölçek 226 hemşirelik öğrencisine uygulanmıştır. Çalışma grubundaki öğrencilerin 165'i kız, 61'i erkektir. Hemşirelik öğrencilerinin sürdürülebilir kalkınma farkındalık düzeyleri "çevresel" ve "ekonomik-sosyal" faktörleri ve toplam puanları açısından "yüksek", "toplumsal" faktöründe "orta" düzeydedir. Sınıf düzeyine göre hemşirelik öğrencilerinin sürdürülebilir kalkınma farkındalık düzeyleri hem toplam puan hem de alt boyut puanları açısından anlamlı düzeyde farklılık göstermektedir. Bu doğrultuda hemşirelik eğitiminde sürdürülebilir kalkınmanın çevre, ekonomi ve toplumsal boyutlarını kapsayacak şekilde bütüncül olarak ele alınması, hemşirelik bölümü öğrencilerinin farkındalıklarını arttırmada etkili olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Çevre, ekonomi, farkındalık, hemşirelik öğrencileri, sürdürülebilir kalkınma

Investigation of Nursing Students' Sustainable Development Attitudes According to Some Variables: The Case of Erzincan Province

Abstract

This study was conducted to determine the sustainable development awareness levels of nursing students and to examine them in terms of some variables. The findings of the study were obtained by applying the Sustainable Development Awareness Scale of nursing students studying in the nursing department of Erzincan Binali Yıldırım University Faculty of Health Sciences. The scale was applied to 226 nursing students. Of the students in the study group, 165 were female and 61 were male. Nursing students' awareness levels of sustainable development are "high" in terms of "environmental" and "economic-social" factors and total scores, and "moderate" in terms of "social" factors. According to the grade level, the sustainable development awareness levels of nursing students differ significantly in terms of both total score and sub-dimension scores. In this direction, it can be said that considering sustainable development holistically in a way that includes environmental, social, economic and cultural dimensions is effective in achieving the program outcomes of nursing students.

Keywords: Awareness, economy, environment, nursing students, sustainable development

1. Giriş

Çevresel bozulmanın giderek arttığı dünyamızda son yüzyılın en çok tartışılan konuları arasında sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkınma kavramları yer almaktadır (Yeni, 2014). Endüstri devrimiyle birlikte küresel anlamda yaşanan değişim, toplum hayatını birçok açıdan kolaylaştırmış olsa da insanoğlunu çevresel, sosyal ve ekonomik birçok sorunla karşı karşıya bırakmıştır. Bilgi toplumu olarak adlandırılan günümüzde, bu sorunların çözümü için çok boyutlu bir yapıya sahip olan sürdürülebilir kalkınma kavramının gerekliliği vurgulanmaktadır (Korkmaz, 2020). Binyıl Kalkınma Hedeflerinin başarıları üzerine inşa edilen ve devamı niteliğinde olan Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri çevresel, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirliği içeren daha geniş kapsamlı bir gündeme sahiptir (Serveas, 2017). Sürdürülebilir Kalkınma, 2030 yılının Gündem'inin bir parçası olarak başlatılan ve Birleşmiş Milletler (BM) tarafından hedefleri yoksulluğu sona erdirmek, çevreyi korumak, tüm insanların fırsatlara adil ve sürdürülebilir bir şekilde erişmesini sağlamak için önemli girişimler olarak ifade edilmiştir (Katila ve ark., 2020).

Sürdürülebilir kalkınma hedefleri insan sağlığını, toplumları ve çevreyi hedefleyen çevresel, sosyal ve ekonomik boyutları üzerinde durmaktadır (Amankwa ve ark. 2019). Sürdürülebilir kalkınma kapsamında belirlenen hedefler arasında sağlık ve ekonomi ilişkisinin önemini görmek mümkündür. Sürdürülebilir kalkınma hedefleri kapsamında ekonomiyi doğrudan etkileyen ve ekonomi üzerinde büyük etkisi olan sağlık kavramı oldukça önemlidir (Porritt, 2005). Bu kapsamda sürdürülebilir kalkınma konusu tek bir disiplin altında değil; disiplinler arası bir yaklaşım içinde çevre, sosyal, ekonomi, sağlık ve kültür boyutlarını kapsayacak şekilde bütüncül olarak ele alınması gerekmektedir (Cogut ve ark. 2019). Sürdürülebilir kalkınma için sürdürülebilir eğitim de oldukça önemlidir. Özellikle de yüksek öğretim düzeylerinde

üniversiteler, disiplinler arası ortaklıkları sayesinde sürdürülebilir kalkınmaya önemli katkılar sunabilmektedir. (Kopnina, 2012). Bu nedenle, yüksek öğretim seviyelerinde eğitimde, sürdürülebilir kalkınmanın teşvik edilmesi çevresel ve kalkınma sorunlarına çözüm bulma kapasitesinin geliştirilmesi açısından kritik öneme sahiptir. BM Avrupa Ekonomik Komisyonu'na (UNESCO, 2014) göre, eğitim sürdürülebilir kalkınma için bir önkoşul olarak belirtilmektedir (Kagawa, 2007). Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin önemine hemşirelik eğitiminde de yer verilmektedir (Richardson ve ark., 2016). Çevre sorunları ile önemli hale gelen sürdürülebilir kalkınma giderek sağlık, ekonomik ve sosyal konular üzerine odaklanmıştır. Sürdürülebilir Kalkınma, sağlık ve refahın sosyal, çevresel ve politik belirleyicilerini temsil ettiğinden hemşireler için yerel ve küresel öneme sahiptir. (Upvall ve Luzincourt, 2019). Hemşireler, sağlık hizmetlerinin tüm topluluklarında ve yönlerinde bulunmaları ve dünya çapındaki en büyük sağlık profesyonelleri grubunu temsil etmeleri nedeniyle hedeflere ulaşmada anahtar role sahiptir (WHO, 2020). Uluslararası Hemşireler Birliği (ICN) tarafından 2017 yılının teması, "Hemşireler: Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine Ulaşmada Öncü Ses" olarak belirlenmiş ve hemşirelerin bu hedeflere ulaşmadaki rolünün önemini belirtmek üzere, dünya çapında vaka çalışmaları toplamış ve sonuçlarını yayımlanmıştır (ICN, 2017). Sürdürülebilir kalkınma hedefleri doğrultusunda sürdürülebilir bir sağlık sektörü için eğitimin yaygın olarak kabul edilen önemine rağmen, hemşirelik alanında sınırlı çalışma vardır (Richardson ve ark. 2016). Yapılan araştırmalarda hemşirelik öğrencilerinin kaynaklar, çevre sorunları, sürdürülebilirlik ve sağlık arasındaki bağlantıları anlamak için yeterince hazırlıklı olmadığı belirtilmektedir (Felicilda-Reynaldo ve ark. 2018; Aronsson ve ark. 2022; Chiu ve ark., 2022). Sürdürülebilirlik kavramlarının ve sağlık ilişkisinin, hemşirelik eğitim

müfredatına toplum ve çevre sağlığını geliştirmeye yönelik sağlık eşitsizlikleri, yoksulluk, gıda güvenliği, bulaşıcı hastalıklar ve beceri geliştirme gibi konular içerisinde dahil edilmesinin önemli olduğu bildirilmektedir (Richardson ve ark. 2016). Bu nedenle bu çalışmada sürdürülebilir kalkınma hedefleri kapsamında hemşirelik öğrencilerinin sürdürülebilir kalkınma farkındalıkları bazı değişkenlerle ilişkilendirilerek araştırılmıştır.

Araştırma problemleri

1. Hemşirelik bölümü öğrencilerinin sürdürülebilir kalkınmaya yönelik tutumları nedir?
2. Hemşirelik bölümü öğrencilerinin sürdürülebilir kalkınma ölçeği alt boyutlarına yönelik farkındalık düzeyleri; sürdürülebilir kalkınma hedeflerine yönelik bilgi düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermekte midir?

2. Materyal ve Yöntem

2.1. Araştırmanın şekli

TREW2Q31Bu araştırma tanımlayıcı olarak gerçekleştirilmiştir.

2.2. Araştırmanın yapıldığı yer ve özellikleri

Çalışma, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümünde yürütülmüştür.

2.3. Evren ve örneklem

Araştırmanın evrenini bir devlet üniversitesinin, hemşirelik bölümü öğrencileri (N=510) oluşturmuştur. Bu kapsamda örnekleme ise araştırmaya katılmayı kabul eden, hemşirelik bölümü öğrencileri olarak (N=254) belirlenmiştir. Araştırmanın örnekleme hemşirelik bölümünde öğrenim gören, araştırmanın yapıldığı dönemde aktif ders kaydı yaptırmış olan ve araştırmayı kabul eden 226 öğrenci ile tamamlanmıştır.

2.4. Veri toplama araçları

Veriler, araştırmacı tarafından hazırlanan Öğrenci Tanıtıcı Bilgi Formu ve Sürdürülebilir Kalkınmaya Yönelik Tutum ölçeği ile toplanmıştır.

2.4.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin yaşı, cinsiyeti, ekonomik durumu, sürdürülebilir kalkınmaya yönelik bilgi seviyelerinin sorgulandığı literatür taranarak hazırlanmış bir formdur.

2.4.2. Sürdürülebilir Kalkınmaya Yönelik Tutum Ölçeği

Baisutti ve Frate (2017) tarafından geliştirilen “Sürdürülebilir Kalkınmaya Yönelik Tutum Ölçeği” üniversite öğrencilerinin sürdürülebilir kalkınmaya yönelik tutumlarını ölçmek için tasarlanmıştır. Ölçek 20 maddelik 5’li Likert tipi bir ölçektir. Maddeler 1’den (kesinlikle katılmıyorum) 5’e (kesinlikle katılıyorum) kadar derecelendirilmiştir. Ölçeğin tamamı için en düşük puan 20, en yüksek puan 100’dür. Ölçeğin cronbach alfa katsayısı 0.66 ile 0.75 arasında değişmektedir. Ölçeğin tamamının güvenilirlik katsayısı 0.85 bulunmuştur (Baisutti ve Frate, 2017). Sürdürülebilir Kalkınmaya Yönelik Tutum Ölçeğinin Türkçe’ye uyarlanması Demirel ve Sungur (2018) tarafından yapılmıştır. Çalışmada cronbach alfa katsayılarıçevre alt grubu için 0.78, ekonomi alt grubu için 0.79, toplum alt grubu için 0.87, eğitim alt grubu için 0.83’tür. Maddeler arası korelasyon ortalamasının 0.43 ile 0.57 arasında değişkenlik göstermesi iç tutarlılığın sağlandığını göstermiştir (Demirel ve Sungur, 2018).

2.5. Verilerin Toplanması

Etik kurul onayından sonra Hemşirelik Bölüm Başkanlığından yazılı izin alındıktan sonra, kişisel bilgi formu ve Sürdürülebilir Kalkınmaya Yönelik Tutum Ölçeği kullanılarak araştırmacılar tarafından toplanmıştır. Öğrenci sayısının istenilen düzeyde olması için çevrim içi anket uygulaması tercih edilmiştir. Formların doldurulması 10-15 dk’da tamamlanmıştır.

2.6. İstatistiksel Analiz

Verilerin analizinde SPSS 27.00 paket programı kullanılmıştır. Analizler tanımlayıcı istatistik yöntemler (Ortalama, Standart Sapma, Medyan, Frekans, Oran,

Minimum, Maksimum) ile tek yönlü ANOVA, Kruskal Wallis testi ve Pearson's korelasyon analizi yapılmıştır. Anlamlılık düzeyi 0,05 olarak kabul edilmiştir.

2.7. Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın uygulaması için etik kurul onayı 01/09 protokol numaralı kararı alınmıştır. Etik onaydan sonra araştırmaya başlanmadan önce Hemşirelik Bölüm

Başkanlığından yazılı izin alınmıştır. Tüm öğrencilerin online ortamda bilgilendirilmiş onam alınmıştır. Araştırmaya süresince Helsinki Deklarasyonu ilkelerine bağlı kalınmıştır.

3. Bulgular ve Tartışma

Araştırmaya bir devlet üniversitesinde öğrenim gören 226 hemşirelik bölümü öğrencisi katılmıştır. Öğrencilerin özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin özellikleri

		n	%
Cinsiyet	Kadın	165	73
	Erkek	61	27
Yaş	18-21 yaş	134	59,3
	22-25 yaş	87	38,5
	25 ve üzeri yaş	5	2,2
Çalışma Durumu	Evet	10	4,4
	Hayır	216	95,6
Ekonomik Durumu	Çok iyi	43	2,2
	İyi	49	21,7
	Orta	129	57,1
	Kötü	43	19
Sürdürülebilir kalkınma hedefleri hakkında bilgi sahibi olma durumu	Evet	98	43,4
	Hayır	128	56,6
Sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmada hemşirelik mesleğinin katkısının olduğunu düşünme durumu	Evet	111	49,1
	Hayır	19	8,4
	Bilmiyorum	96	42,5
Sürdürülebilir kalkınma için eğitimin gerekli olduğunu düşünme durumu	Evet	197	87,2
	Hayır	29	12,8
Çevresel, ekonomik ve sosyal sorunlara yönelik konulara duyarlı olma durumu	Evet	206	91,2
	Hayır	20	8,8
Sürdürülebilir kalkınma için gönüllü kuruluşların çalışmalarına katılma durumu	Evet	125	55,3
	Hayır	101	47,7

Tablo 1 incelendiğinde öğrencilerin %73'ü kadın ve büyük çoğunluğunun 18-21 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %95,6'sı eğitim aldığı süreçte çalışmadığını ve büyük çoğunluğunun (%57,1) ekonomik durumunun orta seviyede olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin %56,6'sının (n=128) sürdürülebilir kalkınma hedeflerini bilmediği, %87,2si sürdürülebilir kalkınma hedefleri için

eğitimin gerekli olduğunu, %55,34'ü sürdürülebilir kalkınma hedefleri için gönüllü kuruluşların çalışmalarına katıldığını belirtmiştir. Hemşirelik bölümü öğrencilerinin Sürdürülebilir kalkınma hedeflerine yönelik farkındalıklarını incelemek için Sürdürülebilir kalkınmaya yönelik farkındalık ölçeği puanlarına ilişkin sonuçlar Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Hemşirelik bölümü öğrencilerinin sürdürülebilir kalkınma farkındalık ölçeği düzeyleri

Ölçek		$\bar{X} \pm SS$	Min-Max
Sürdürülebilir Kalkınma Farkındalık Ölçeği	Ekonomik	54.20±6.72	16-68
	Toplumsal	41,94±9.46	10-44
	Çevresel	62.01±11.85	18-76
	Ölçek Toplamı	163.57±29.63	48-190

Tablo 2’de öğrencilerin Sürdürülebilir Kalkınma Farkındalık Ölçeği ve alt boyutlarına ilişkin puanların dağılımı verilmiştir. Katılımcı öğrencilerin toplam puan ortalaması 163,57±29,63 olarak

belirlenmiştir. Öğrencilerin ölçek alt boyutlarından aldıkları puanların dağılımı; Ekonomik boyut 54,20±6,72, Toplumsal boyut 41,94±9,46, Çevresel boyut ise 62,01±11,85 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerinin sürdürülebilir kalkınma farkındalık düzeylerinin bilgi düzeylerine göre incelenmesi

Demografik özellikler	Toplam	Ekonomik	Toplumsal	Çevresel
	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$
Sürdürülebilir kalkınma hedefleri hakkında bilgi sahibi olma				
Evet	123.44±42.31	52.20±6.72	36.24±7.02	58.12±8.30
Hayır	114.13±54.26	41.15±11.03	28.13±13.05	42.90±12.17
Z ^a	-2.956	-2.948	-2.772	-3.284
p	.000*	.000*	.001*	.000*
Sürdürülebilir kalkınma hedefleri için eğitimi gerekli görme				
Evet	156.27±13.12	61.23±3.87	44.10±5.02	58.23±7.04
Hayır	145.16±24.34	59.46±6.66	40.56±8.02	52.67±9.76
Z ^a	-1.299	-1.398	-.588	-1.261
p	.109	.124	.016	.158
Sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmada hemşirelik mesleğinin katkısını düşünme				
Evet	151.04±14.93	56.27±6.62	42.08±4.03	61.91±6.41
Hayır	142.74±27.32	51.56±8.91	39.45±8.16	58.50±11.36
Z ^a	-1.521	-1.922	-1.409	-1.315
p	.064	.014*	.120	.234
Çevresel, ekonomik ve sosyal sorunlara yönelik konulara duyarlı olma				
Evet	163.29±19.87	58.02±7.36	38.95±5.96	59.34±7.97
Hayır	152.13±30.56	51.16±8.78	37.08±7.97	56.14±10.53
Z ^a	-1.992	-2.045	-1.106	-2.404
p	.020*	.016*	.169	.048*
Sürdürülebilir kalkınma için gönüllü kuruluşların çalışmalarına katılma durumu				
Evet	141.52±21.23	57.12±9.01	43.20±7.06	62.13±9.97
Hayır	148.22±15.10	51.03±6.08	39.86±5.11	64.23±7.12
p	.024*	.017*	.041	.024*

Tablo 3 incelendiğinde hemşirelik bölümü öğrencilerinin sürdürülebilir kalkınma farkındalık ölçeğinin toplam puanları, ekonomik, toplumsal ve çevresel alt boyut puanlarının hemşirelik öğrencilerinin sürdürülebilir kalkınma hedefleri hakkında bilgi sahibi olma durumu ($p<.005$), toplumsal alt boyut puanının sürdürülebilir kalkınma ile ilgili eğitimi gerekli görme durumu ($p<.05$), ölçek toplam, ekonomik alt boyut puanlarının sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmada hemşirelik mesleğinin katkısı olduğunu düşünme durumu ($p<.05$), ölçeğin toplam, ekonomik, çevresel alt boyut puanlarının, çevresel, ekonomik ve sosyal sorunlara yönelik konulara duyarlı olma durumu ($p<.05$), ölçeğin toplam ve tüm alt boyut puanlarının sürdürülebilir kalkınma için gönüllü kuruluşların çalışmalarına katılma durumu ($p<.05$) istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (Tablo 3).

4. Tartışma

Hemşireler sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin sağlık sistemleri üzerindeki etkilerine yönelik önemli çalışmalar yapmaktadır (Costa ve ark., 2023). Özellikle çevre sağlığı ve sağlık harcamalarındaki ekonomik boyuta yönelik hemşirelerin önemli roller üstlendiği belirtilmektedir (Rosa ve ark., 2019; Şimşek ve Erkin, 2022). Bu açıdan bakıldığında hemşirelerin hemşirelik eğitimi sırasında sürdürülebilir kalkınma hedeflerine yönelik farkındalıkla yetiştirilmeleri gerekliliği ortaya çıkmaktadır (Burgess-Pinto ve ark., 2019). Bu doğrultuda hemşirelik öğrencilerinin sürdürülebilir kalkınma hedefleri ve çevre, ekonomik, toplumsal tutumları hakkındaki görüşleri ile bu konulara bakış açılarını değerlendirmek önemlidir. Yaptığımız araştırma bulguları, hemşirelik öğrencilerinin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine yönelik farkındalık düzeyleri ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine yönelik bilgi düzeyleri arasındaki ilişkiyi

değerlendirmiştir. Araştırma sonuçlarına göre hemşirelik öğrencilerinin %91,2'sinin sürdürülebilir kalkınma hedefleri ile ilgili çevresel, ekonomik ve sosyal sorunlara yönelik konulara duyarlı olduğu, 87,2'sinin sürdürülebilir kalkınma için eğitimin gerekli olduğunu, sürdürülebilir kalkınma hedefleri hakkında bilgi sahibi olma durumu incelendiğinde ise %56,6'sının sürdürülebilir kalkınma hedeflerini bilmediği tespit edilmiştir. Araştırmaya paralel olarak Türkiye'de hemşirelik öğrencilerinde yapılan başka bir çalışmada da öğrencilerin sürdürülebilir kalkınma hedeflerini bilmediği ortaya konulmuştur (Şimşek ve Erkin, 2022). Elshall ve arkadaşlarının (2022) yaptığı çalışmada ise hemşirelik öğrencilerinin sürdürülebilir kalkınma hedefleri konusunda bilgi, tutum ve davranış konusunda eksik olduğu, hemşirelik eğitiminde sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin vurgulanması bunun için eğitimsel müdahale gerektiği ifade edilmiştir (Elshall ve ark., 2022). Başka yapılan bir çalışmada ise öğrencilerin sürdürülebilir kalkınma hedefleri konusunda bilgi eksikliklerinin olduğu, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine yönelik eğitim alan öğrencilerin farkındalıklarının yüksek olduğu ileri sürülmüştür (Aleixo ve ark., 2021). Araştırma bulgularından değişkenler incelendiğinde hemşirelik öğrencilerinin çevresel, ekonomik ve toplumsal konulara yönelik konulara duyarlı olduğu, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmayı bu durumun olumlu yönde etkileyeceği ve eğitimle geliştirilebileceği sonucu çıkmaktadır. Yapılan farklı çalışmalar da hemşirelik öğrencilerinin çevresel tutumlarının yüksek olmasının sürdürülebilir kalkınma düzeyleri üzerinde doğru orantılı bir etki olduğunu kanıtlamıştır (Cruz ve ark., 2018; Felicilda-Reynaldo ve ark. 2018). Uluslararası olarak yapılan çalışmalar hemşirelik öğrencilerinin sürdürülebilir kalkınma

farkındalığını arttırmak ve sürdürülebilirlik yetkinliği geliştirmek için hemşirelik eğitiminde aktif öğrenme yöntemleriyle eğitim müfredatlarına ders eklenmesi gerektiğini, klinik uygulamada sürdürülebilirliğin giderek daha önemli hale geldiği, sahada çalışan hemşirelerin sürdürülebilir kalkınma hedefleri farkındalığının artırılması, sürdürülebilir kalkınma hedefleri ile ilişkili öğretim ve öğrenme materyallerinin geliştirilmesine ihtiyaç olduğu bildirilmiştir (Richardson ve ark., 2016; Cruz ve ark., 2018; El-hamed ve ark., 2022; Álvarez-Nieto ve ark., 2022). Hemşirelik öğrencilerinin sürdürülebilir kalkınma farkındalığını arttırmada farklı eğitim stratejileri kullanılmalıdır. Aynı zamanda hemşirelik öğrencisi mesleki bilgilerini uygularken sürdürülebilir kalkınmaya yönelik rolünü tanımlayabilmelidir.

5. Sonuç

Küresel Hedefler olarak da bilinen Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, tüm insanların barış ve refahtan yararlanmasını sağlamak için evrensel bir eylem çağrısıdır. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri kapsamında öncelikler arasında ekonomik eşitsizlik, yenilikçilik, sürdürülebilir tüketim, sağlığa erişim eşitliği, eğitim gibi alanlara daha çok yer verildiği görülmektedir. Hedefler birbiriyle ilişkilidir; genellikle birinde başarının anahtarı, diğeriyle daha sık ilgili sorunları çözmeyi içerir. Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin uygulanması hemşirelerin mesleki uygulamalarını ve eğitimini geliştirmek için fırsat sunmaktadır. Toplumun gelecekteki sağlığını etkileyecek olan hemşirelik öğrencilerinin sürdürülebilir kalkınmanın farkında olmaları önemli bir konudur. Sosyal medya ve dijital teknoloji kullanılarak sürdürülebilirliği yayma konusunda geniş kitlelere ulaşılmalıdır. Hemşirelik öğrencilerinin eğitim müfredatına sürdürülebilir kalkınma hedefleri derslerinin eklenmesi önerilmektedir.

Yazarların Katkı Beyanı

Plan, tasarım: HAK, EK, EB, Gereç, yöntem ve veri toplama: EB, HAK, Veri analizi ve yorumlar: EK, Yazım ve düzeltmeler: HAK, EB.

Çıkar Çatışması Beyanı

Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Kaynaklar

- Abd El-hamed, S., Rashed, S., Ali, H., 2022. Faculty of nursing students' attitudes toward sustainable development goals. *Assiut Scientific Nursing Journal*, 10(32):199–206.
- Aleixo, AM., Leal, S., Azeiteiro, UM. 2021. Higher education students' perceptions of sustainable development in Portugal. *Journal of Cleaner Production*, 327:129429.
- Álvarez-Nieto, C., Richardson, J., Navarro-Perán, MÁ., Tutticci, N., Huss, N., Elf, M., 2022. Nursing students' attitudes towards climate change and sustainability: A cross-sectional multisite study. *Nurse Educ Today*. 108
- Amankwah-Amoah, J., Danso, A. Adomako, S., 2019. Entrepreneurial Orientation, Environmental Sustainability And New Venture Performance: Does Stakeholder Integration Matter? *Business Strategy And The Environment*, 28(1): 79-87.
- Aronsson, J., Nichols, A., Warwick, P., Elf, M., 2022. Awareness and attitudes towards sustainability and climate change amongst students and educators in nursing: A systematic integrative review protocol. *Nursing Open*, 9(1): 839–44.
- Biasutti, M., Frate, S. A., 2017. Validity and reliability study of the attitudes toward sustainable development scale. *Environmental Education Research*. 23(2): 214-30.

- Burgess-Pinto, E., Yastremska, S. O., Fedoniuk, L. Y., Shelast, Y., Martynyuk, L. P., 2019. Sustainable development principles in health promotion and nursing education. *Медична Освіта*, (4): 67-73.
- Chiu, J. Hawkins, K. Eviza, S. Gray., 2022. Nursing and the sustainable development goals: scaling up and measuring our impact during the decade of action. *Journal of Nursing Scholarship*, 54(6): 664-667.
- Cogut, G., Webster, NJ., Marans, RW., Callewaert, J., 2019. Links between sustainability-related awareness and behavior: The moderating role of engagement. *International Journal of Sustainability in Higher Education*, 20(7): 1240-57.
- Costa, A.J.S.D., Câmara, G., Nogueira, P. J., Henriques, M.A.P., 2023. Nursing and the Sustainable Development Goals. *Revista Latino-Americana de Enfermagem*, 31: e4037.
- Cruz, JP., Alshammari, F., Felicilda-Reynaldo, RFD., 2018. Predictors of Saudi nursing students' attitudes towards environment and sustainability in health care. *International Nursing Review*, 65(3): 408-16.
- Demirel, Z., Sungur, SE., 2018. Adaptation of the Attitude Toward Sustainable Development Scale to Turkish. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2).
- Ebrahim Elshall, S., Samir Darwish, S., Mohamed Shokry, W., 2022. The effectiveness of educational interventions about sustainability development among nursing students. *Egyptian Journal of Health Care*, 13(1): 294-310.
- Felicilda-Reynaldo, RFD., Cruz, JP., Alshammari, F., Obaid, KB., Rady, HEAEA., Qtait, M., 2018. Knowledge of and attitudes toward climate change and its effects on health among nursing students: A multi-Arab country study. *Nursing Forum*, 53(2):179-89
- International Council of Nursing (ICN), 2017. What we do. Retrieved from <http://www.icn.ch/what-we-do/what-wedo/> (Erişim Tarihi: 10.10.2023).
- Kagawa, F., 2007. Dissonance in students' perceptions of sustainable development and sustainability: implications for curriculum change. *International Journal of Sustainability in Higher Education*, 8(3): 317-338.
- Katila, P., Colfer, CJP., Jong, W., Galloway, G., Pacheco, P., Winkel, G., 2020. Sustainable development goals: their impacts on forests and people. *Cambridge: University Press*.
- Kopnina, H., 2012, Education for sustainable development (ESD): the turn away from 'environment' in environmental education? *Environmental Education Research*, 18(5): 699-717.
- Korkmaz, G., 2020. Yenilenen Öğretmen Yetiştirme Lisans Programlarının Sürdürülebilir Kalkınma İçin Eğitim Bağlamında İncelenmesi. *Journal of Advanced Education Studies*, 2(2):111-132.
- Porritt, J., 2005. Healthy Environment – Healthy People: The Links Between Sustainable Development And Health. *Public Health* 119: 952-953.
- Richardson, J., Heidenreich, T., Alvarez-Nieto, C., Fasseur, F., Grose, J., Huss, N., Schweizer, A., 2016. Including sustainability issues in nurse education: A comparative study of first year student nurses' attitudes in four European countries. *Nurse Education Today*, 37: 15-20.
- Rosa, W. E., Kurth, A. E., Sullivan-Marx, E., Shamian, J., Shaw, H. K., Wilson, L. L., Crisp, N., 2019. Nursing and midwifery advocacy to lead the United Nations Sustainable Development Agenda. *Nursing outlook*, 67(6): 628-641.
- Servaes, J., 2017. Sustainable development goals in the Asian context.

Şimşek, H. G., Erkin, Ö., 2022. Sustainable development awareness and related factors in nursing students: A correlational descriptive study. *Nurse Education in Practice*, 64, 103420.

UNESCO, U., 2014. Roadmap for implementing the global action programme on education for sustainable development. <http://Unesdoc.unesco.org>.

Upvall, M. J., Luzincourt, G., 2019. Global citizens, healthy communities: Integrating the sustainable development goals into the nursing curriculum. *Nursing Outlook*, 67(6): 649-657.

WHO, 2020. Jobs and leadership <https://www.who.int/publications/i/item/9789240003279>

Atıf Şekli: Bozcu, E., Aydın Kahraman, H., Kahraman, E., 2024. Hemşirelik Öğrencilerinin Sürdürülebilir Kalkınma Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi: Erzincan İli Örneği. *MAS Uygulamalı Bilimler Dergisi*, 9(1): 187-195.
DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10854174>.

To Cite: Bozcu, E., Aydın Kahraman, H., Kahraman, E., 2024. Investigation of Nursing Students' Sustainable Development Attitudes According to Some Variables: The Case of Erzincan Province. *MAS Journal of Applied Sciences*, 9(1): 187-195.
DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10854174>.
